

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

De Secundo.

ad consummationem seculi, Matt. 28. v. 20. adeoque suo nos auxilio confortat in omnibus adversitatibus, & promissionem implet, quâ se obstrinxit, Psa. 91. v. 14. 15. 16. tamen in extremo die plenaria futura est liberatio, quando corpus nostrum hæmile transformabit, ut *σῆμα ὄφθου* & conforme fiat corpori suo glorioso, Phil. 3. v. 21. & assumet electos suos, ut cum ipso fiat in perpetuum, Joh. 12. v. 26.

V. *Fidei instructione.* Nam quod ego abeam, inquit, scitis, & viam scitis. Quibus verbis ipsis quasi in memoriam revocat, quod sæpius hæctenus de habitu suo ad Patrem inculcaverat, ne consternarentur, quasi insolitum quid ipsis contigisset, sed gauderent potius propter commodum inde emergens, Joh. 19. v. 7.

Talem instructionem suppeditat nobis sacra scriptura in omnibus ferè capitibus.

1. *De habitus necessitate.* Nam omnibus positum est semel mori, Ebr. 9. v. 27. Causa est peccatum, Rom. 5. v. 12.

2. *De via austeritate.* Nam per multas tribulationes oportet nos ingredi in regnum cælorum, Act. 14. v. 22. Sicut Elias in tempestate magna equis & curribus igneis ad cælum sublatus est, 2. Reg. 2. v. 11.

3. *De termini felicitate,* quod perducatur nos illa via, nimirum ad Patrem & Patriam cælestem, ubi *πολιτεία* nostrum, Phil. 3. v. 20. & animæ centrum, quod in visione Dei terminatur, 1. Cor. 13. v. 12. Quis igitur perturbetur sub crucis ergastulo? quis animum despondeat in mortis periculo? Beati qui in Domino moriuntur à modo, Apoc. 14. vers. 13. beatus qui suffert tentationem, Jac. 1. vers. 12.

Christi consolationem excipit Thomæ interrogatio, circa quam duo ponderanda veniunt:

I. *Thematis qualitas,* quod his verbis exprimitur: Domine, nescimus quo abeam, & quomodo possumus viam scire? Unde patet, quæstionem hinc esse de via ad cælum & æternam beatitudinem, quod certè thema est 1. *arduum.* Multi stultis & inutilibus quæstionibus se macerant, quæ nil nisi lites generant, 2. Tim. 2. v. 23. & ad ædificationem, quæ est in fide, nihil faciunt, 1. Tim. 1. v. 4. sed apage tales quæstiones, & si quærere aliquid vis, quære cum Thoma, non quod supra fidem est, sed quod à fidei incrementum pertinet, juxta illud Hieronymi: *Discamus in terris, quorum scientia perseverat in cælis.* Nam Christum diligere plus est quam omnia scire, Eph. 3. v. 19.

2. *appositum,* quia ad Christum defertur Prophetam illum magnum, in quo omnes thesauri sapientiæ & scientiæ reconditi jacent, Col. 2. v. 3. Hic optimè respondere potest ad omnes sophisticationes adversariorum, ut docent specimina, quæ in diebus carnis suæ edidit, Matt. 22. v. 24. seqq.

Quoties igitur in rebus fidei scrupulus aliquis tibi injicitur, non consule rationem, quæ certa est, & non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei, 1. Corinth. 2. vers. 14. sed ad Christum propera, qui respondet tibi adhuc in Scripturis de ipso testantibus, Joh. 5. vers. 39. ibi omne consilium Dei nostram salutem concernens revelatum invenies, Act. 20. vers. 27.

II. *Responsionis suavitas,* quæ continetur

1. *Informatio.* Nam ego sum via, veritas & vita, inquit Christus, nemo venit

Z z

ad Pa-

ad Patrem nisi per me. Gratias agimus tibi Beate Thoma, quod ruditate & incipientia tua auream hanc sententiam Christo extorsisti, quæ tribus, ut dicitur, verbis, summam totius Evangelii continet, & in primis docet, quæ sit via ad salutem nos perducens, nimirum CHRISTUS JESUS, quemadmodum ipse testatur, & quidem *Off. Hebr. 7. 25.*

1. *Via salutis rursissima.* Multi ambulant viam Bileam, 2. Pet. 2. v. 15. viam Cain, Judæ Epist. v. 11. viam Jerobeam, 1. Reg. 15. v. 26. viam meretricis, Prov. 7. v. 25. omnes hi relinquunt iter rectum, & ambulant per vias tenebrosas, Proverb. 2. vers. 13. ubi latrones infernales hinc inde post principia se occultarunt, & viatores nil tale cogitantes spoliatos & vulneratos in æternam captivitatem secum abducunt. Qui autem per Christum ingreditur, tutus est ab omni periculo, & recta in cœlestem patriam transibit. Non enim via muta est, sed docens, Johan. 1. v. 18. Luc. 1. v. 77. Johan. 10. v. 9. & ducens, quia monstravit nobis exemplo proprio, quomodo vivendum, Joh. 13. v. 15. & quomodo patiendum, 1. Pet. 2. v. 21.

2. *Via salutis certissima.* Non enim verax tantum, sed ipsa veritas est, & seipsum negare non potest, Tit. 1. v. 2. 1. Sam. 15. v. 29. Num. 23. v. 19. Beatus qui ipsi adhæret, siquidem veritatem agnosceret, & veritas ipsum liberum reddet, Joh. 8. v. 31. 32.

Hodie multi ubique exurgunt Pseudo-Propheetæ, qui speciem pietatis habent, 2. Tim. 3. v. 5. & *δια τῆς χειρολογίας & εὐλογίας* corda hominum decipere laborant, Rom. 16. v. 18. sed nolite credere cuivis spiritui, 1. Joh. 4. v. 1. Christus est veritas, hunc audite, Matth. 3. vers. 17. qui aliter docet, à spiritu mendacii regitur, 1. Reg. 22. v. 22. & vitandum est, si vel angelus de cœlo fuerit, Gal. 1. v. 8.

3. *Via salutis beatissima.* Nam vita est, non tantum ratione sui, 1. Johan. 5. v. 20. sed etiam ratione nostri, quoniam ab ipso habemus vitam naturæ, Actor. 17. v. 28. Ebr. 1. v. 3. vitam gratiæ, mediante verbo & Sacramenti, Joh. 3. v. 3. seqq. 6. vers. 33. seqq. vitam gloriæ, Joh. 6. v. 35. 11. v. 25. Hinc addit: nemo venit ad Patrem nisi per me,

Quod si autem per Christum ad vitam gloriæ, & ad Patrem venire voles, vide ut peccatis moriaris, 1. Pet. 2. vers. 24. & vitam præsentem, quæ nobis cum impiis & bestiis communis est, non plus justo amplectaris, siquidem ea non vita, sed mors est lenta & continua, qua corpus quamdiu vivit, cruciatur, Rom. 7. v. 24. sed in novitate vitæ ambula, Rom. 6. v. 4. vive non tibi sed Domino, Rom. 14. v. 8. idè enim Christus pro omnibus mortuus est, ut ipsi deinceps vivamus, 2. Cor. 5. v. 15. Hoc si feceris, ex hac miseriarum valle tandem in terram viventium pervenies, ubi verâ vitâ perfruemur, Sirac. 48. v. 12. & communionem perpetuam habebimus cum Patre & filio, 1. Joh. 1. v. 3.

2. *Annexa ratio,* quæ est essentiæ, majestatis & voluntatis in Patre & in Christo unitas. Hinc ipse: si cognovissetis me, inquit, utique Patrem meum etiam cognovissetis. Et jam nunc cognoscitis eum, & vidistis eum, non quidem visione & notitiâ perfectâ, sed inchoatâ, per manifestationem filii, in quo tanquam viva effigie & caractere Pater cognoscitur.

Vis igitur cognoscere DEUM in essentia, vis cognoscere, quæ sit ipsius bona voluntas, qua genus humanum prosequitur, aspice CHRISTUM, qui est imago Patris, per quem ille voluntatem suam propitiâ erga nos declaravit. Nec cogitanda est alia voluntas Dei, quàm illa, quæ in Evangelium per

per filium revelata est. Opponamus igitur hoc dictum omnibus speculationibus de Deo, quas ratio humana comminiscitur, & ad hunc Christum crucifixum & resuscitatum, & ad Evangelium ejus mentes nostras alligemus, nec inde nos avelli patiamur, nam ratio humana fallit, verbum autem Christi veritas, Joh. 17. v. 17.

Notetur hæc responsio Christi

1. *Contra Papistas*, qui ab hac salutis via quàm longissimè aberrant, dum ipsi varias sibi beatitudinis vias comminiscuntur, & partim in via Beatæ Mariæ Virginis ambulare satagunt, partim ad viam aliorum sanctorum deflectunt, partim etiam per meritam priorum meritorum ad Patrem venire præsumunt. Sed frustra. Nemo venit ad Patrem nisi per me, ego sum via, veritas & vita, inquit CHRISTUS. Quibus verbis omnia alia adminicula humana remouentur in articulo justificationis. Non est nisi unus mediator Dei & hominum, homo Jesus Christus, 1. Tim. 2. v. 5. non est nisi unicum in Christo ostium, Joh. 10. v. 7. & per hunc nobis accessus ad Patrem, Rom. 5. v. 2. non est nisi *unica via*, Jer. 32. v. 39. in qua ambulare, & neq; ad dextram, neq; ad sinistram declinare debemus, Es. 30. v. 21.

2. *Contra Calvinistas*, qui viæ huic non inhaerent, sed rationem sequuntur, & sic ubi in rebus fidei aliquid occurrit, quod cum ratione non quadrat, statim ad glossas confugiunt, & sapientiam cœlestem justificare non verentur, Luc. 7. vers. 35. Homines isti non cogitant, quod via illa simul etiam sit veritas, quæ neque errat, neq; errare sinit, quotquot ipsi per fidem adhærent, sed superabundanter facere potest ultra id quod petimus & intelligimus, Eph. 3. v. 20.

3. *Contra Mahumetistas*, qui de vero

Deo gloriantur, sed Christum respuunt, & variis calumniis proscindunt. Hinc vana est ipsorum spes, ipsorum fides, ipsorum oratio. Nemo enim venit ad Patrem nisi per me, inquit Christus. Qui non credit filio, non videbit vitam, Joh. 3. v. ult.

De Tertio.

Restat *Philippi supplicatio*, ubi duo potissimum occurrunt, quæ consideratione digna sunt:

1. *Petitum*. Nam ostende nobis Patrem, inquit Philippus & sufficit, q. d. nos vidimus quidem te, sed ad cognitionem Dei nobis adhuc deest, ut videamus Patrem, quem ubi nobis ostenderis, libenter acquiescimus. De hac petitione Philippi inquit Augustinus: Bonum erat desiderium, sed parvus intellectus; Deus enim cum sit Spiritus, Johan. 4. v. 24 & lucem inaccessam inhabitet, 1. Tim. 6. vers. 16. carnalibus certè oculis videri non potest, Exod. 33. vers. 20. interim laude dignum est, quod in visione Patris omnem suam collocat sufficientiam.

Hoc mundani non faciunt, sed ostende nobis aurum dicunt, ostende nobis vinum, ostende nobis plena promptuaria, Pl. 144. v. 13. ostende nobis media ad victum & amictum necessaria, & sufficit nobis. Sed fluxa sunt ista omnia. In Deo autem vitam & plenam sufficientiam habere possumus, Joh. 10. v. 11. qui ostenditur nobis

1. *In libro natura*, Roman. 1. vers. 19. 20. Job. 12. vers. 7. ex quo Deus à posteriori cognoscitur, Exod. 33. v. 23.

2. *In loco scriptura*, ubi tam essentiae quàm voluntatis suæ notitiam indubitatis argumentis comprobavit, siquidem in illo libro de Deo scriptum est, Pl. 40. vers. 8. hoc